

คู่มือ

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจ
เกี่ยวกับการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่
และการเสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมิน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักทดสอบทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) มีเป้าหมายมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับ ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป โดยให้มีการปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้น้อยลง กระชับ และสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน เพื่อลดภาระการเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน ปรับกระบวนการทัศนในการประเมินที่มี เป้าหมายเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งให้มีการพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพ ภายในให้มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้คำชี้แนะให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาได้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้รับการยอมรับจาก สถานศึกษา และได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองตามนโยบายของรัฐดังกล่าว รวมถึงความสอดคล้องกับจุดเน้น ของการปฏิรูปการศึกษา และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สำนักทดสอบทางการศึกษา จึงได้รับการ อนุมัติแผนการดำเนินงานในเชิงบูรณาการ “โครงการพัฒนามาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ ประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ และเสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมิน” เพื่อมุ่งพัฒนาบุคลากรที่จะทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐาน ซึ่งองค์ประกอบของผู้ประเมินตามนโยบายการปฏิรูปฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย บุคลากรจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ๒) ผู้แทนจากต้นสังกัด และ ๓) ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเพื่อเตรียมผู้ประเมินให้มีความพร้อมในด้าน ทักษะการประเมินต่างๆ ให้กับผู้ที่แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ นำไปสู่การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ เกิดการสะท้อนคิดในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป ซึ่งจะส่งผลทำให้ สถานศึกษาในสังกัดสามารถดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง ต่อไป

คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเล่มนี้ จึงเป็นเอกสารที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพ ด้านการประเมินให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้บรรลุตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการโครงการนี้เป็นอย่างยิ่ง

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรกฎาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

หน้า

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ตอนที่ ๑ โครงการการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ และเสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมิน.....	๑
๑. หลักการและเหตุผล.....	๑
๒. วัตถุประสงค์.....	๒
๓. เป้าหมาย.....	๓
๔. ขอบเขตการดำเนินงาน.....	๓
๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	๕
๖. บทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับ.....	๖
๗. บทบาทของผู้เข้ารับการสัมมนา.....	๖
๘. กระบวนการสัมมนา.....	๗
๙. เงื่อนไขความสำเร็จของการสัมมนา.....	๗
๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๘
๑๑. ผู้รับผิดชอบโครงการ.....	๘
ตอนที่ ๒ แนวคิดและหลักการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา.....	๙
กรอบแนวคิดการดำเนินงาน.....	๙
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการสัมมนา.....	๑๒
แนวคิดในการกำหนดกระบวนการสัมมนา.....	๑๕
ทฤษฎีที่ใช้ในการสัมมนา.....	๑๖

ตอนที่ ๓ โครงสร้างและเนื้อหาการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่และเสริมสร้างศักยภาพ ด้านการประเมิน.....	๒๐
๑. โครงสร้างเนื้อหา.....	๒๐
๒. ตารางการสัมมนาและรายละเอียดเนื้อหา	๒๕
หน่วยที่ ๑ ระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๒๘
กิจกรรมที่ ๑.๑ การพัฒนาระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา.....	๓๑
กิจกรรมที่ ๑.๒ รูปแบบและแนวทางการประเมินคุณภาพภายในแนวใหม่.....	๓๙
กิจกรรมที่ ๑.๓ มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	๕๔
หน่วยที่ ๒ ศักยภาพของผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๖๖
กิจกรรมที่ ๒.๑ บทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา.....	๖๙
กิจกรรมที่ ๒.๒ ทักษะของผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา.....	๘๑
กิจกรรมที่ ๒.๓ การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพสถานศึกษา.....	๑๐๒
กิจกรรมที่ ๒.๔ การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	๑๑๐
ภาคผนวก.....	๑๑๙
คณะทำงาน.....	๑๒๕